

Izhaja vsako sredo. Naročnina: letno 30 Din, polletno 15 Din, za inozemstvo letno 50 Din. Inserati po tarifi. Pismenim vprašanjem naj se priloži znamka za odgovor. Ne frankirana pisma se ne sprejemajo.

Rokopisi se ne vračajo. Plača in tozi se v Ljubljani. Uredništvo in uprava je v Ljubljani v Kolodvorski ul. št. 7. Telefon inter. št. 32-59. Račun pri poštni hranilnici št. 14.194.

Gospodarska sloga in njene naloge

Kmetska sloga in kmetška samopomoč sta danes pojma, ki odmevata po vsem slovenskem in hvatskem podeželju. Izmučeno ljudstvo je začelo izpregledavati, da zaman pričakuje pomoči s katerekoli strani, dokler ne strne lastnih vrst in si ne pomaga samo.

Kljub našim razdrapanim razmeram in vzlic temu, da pri nas zavest kmetške skupnosti niti izdaleka ni tako živahno prebujena kakor med Hrvati, je vendar tudi pri nas odziv kmetške samopomoči velik, za kar gre v prvi vrsti zasluga naši agilni

Kmetijski družbi

ki je prevzela inicijativo za to velevažno gospodarsko-socialno akcijo našega kmetškega življa.

Pri vsem tem je dobro in koristno, ako izvemo, kaj pravita o hrvatski kmetški slogi dva vodilna moža.

Dr. Maček o »Gospodarski slogi«

Za praznike je dal dr. Vladko Maček uredniku »Jutarnjega lista« v glavnem tole izjavo:

— Borba hrvatskega kmetškega naroda gre za dvema ciljema: da hrvatski narod doseže svojo svobodo, izraženo v svobodni hrvatski domovini in da bo v taki domovini gospodar tisti, ki po svojem

številu, poštenju in delavnosti tvori jedro hrvatskega naroda. To pa je hrvatsko kmetstvo.

Politična svoboda ne pomeni nič ako nima svoje socialne vsebine. Treba je, da politična svoboda najde hrvatsko kmetstvo gospodarsko organizirano. Za svobodo je treba biti pripravljen!

Pomislite samo na primer osvoboditve kmetstva (mišljeno je: izpod fevdalnega gospodarstva — Op. ur.). Hrvatski kmet je to osvoboditev drago plačal samo zato, ker ni bil gospodarsko pripravljen. Ta izkušnja nas mora poučiti. Ne smemo dovoliti, da bi hrvatski kmet tudi sedaj tako pripravljen dočakal svoje politično osvoboditve.

To je torej naloga »Gospodarske sloge«: onemogočiti izrabljanje in izmозgavanje hrvatskega kmetškega naroda, ustvariti gospodarsko organizacijo hrvatskega kmetstva, pripraviti hrvatsko kmetstvo, da svoje gospodarske interese in svoje gospodarsko življenje

vzame v svoje roke

In odloča o njem.

Zato sem priporočil, da naj bo vsak naš človek, ki je organiziran politično, organizi-

ran tudi ekonomsko v naši gospodarski organizaciji.

»Gospodarska sloga« se peča v glavnem z idejno stranjo in ne vstopa v nobeno konkretno organizacijo, ki bi bila odvisna od dobrohotnosti oblasti ali kapitala. V tem smo se razšli s Slovenci glede vprašanja odnosa do naših združnih zvez. Take odvisne organizacije so namreč hkratu politična moč in politična slabost.

Na deželi in v mestu

»Gospodarska sloga« posreduje, svetuje, daje navodila, regulira, ne gre pa v nobene situacije, ki bi jo napravile za odvisno.

Na »Gospodarsko slogo« je treba gledati: ako zahtevamo, da se kmetški pridelki plačajo boljše nego doslej in da se kmetško delo bolje plačuje, tedaj je stvarno vključen tudi interes drugih stanov. Ko so bile v letih 1923 in 1924 cene za živila visoke, tedaj so vsi dobro živeli: trgovec, obrtnik, delavec in ostali. Ko pa so kmetški proizvodi in kmetško delo padli na nič, strda vse. To pomeni, da kmet kot najširši sloj konzumentov igra pri nas odločilno vlogo na gospodarsko življenje. Ako on odpade kot konzument, tedaj trpe vsi zapored, ker nima kdo kupovati. Ko pa nima kdo kupovati, ni prometa, ni proizvodnje in ni dela. Radi tega se z dviganjem vrednosti kmetške proizvodnje in kmetškega dela usposablja kmet za konzumenta, to pa deluje na vse. Akcija »Gospodarske sloge« gre torej v prvi vrsti za dviganjem kmetških interesov, hkratu pa je pozitivna v našem skupnem gospodarskem življenju.

Končno tu ni treba mnogo razmišljati. Dalje nismo mogli iti. Treba se je bilo lotiti tega, česar smo se lotili. In to bomo nadaljevali. Tako je na deželi. Enako je tudi v mestu. Isti problem je pri delavstvu. Treba je izbirati med dvema:

Ali reševati gospodarske in socialne probleme sami — ali računati s tem, da jih bodo reševali drugi. — — —

Kako pa mi?

Ta izjava dr. Mačka je vsekakor zanimiva ne samo po svoji avtoritativni veljavnosti, ampak je za nas Slovence še zlasti poučna zato, ker nam kaže, kako na Hrvaškem mnogo bolj zrelo in nepristransko rešujejo taka vprašanja kakor bi to nekateri želeli pri nas. Mi smo vajeni še vedno vsak pojav presojati s politično-strankarskega vidika in ne moremo skoraj verjeti, da lačni res občuti lakoto, pa

naj bo te ali one politične stranke, da je bolnik potreben pomoči, pa naj bo kristjan ali musliman, bel ali črn. To je pri nas tista skorja, ki nas ovira v gibkosti, da tolikokrat zamudimo prav ugodne momente in potem znašamo svojo jezo nad — drugimi kakor užaljeni otroci.

Izjava dr. Tota

O organizaciji z njene tehnične strani je dr. Tot, Mačkov sodelavec na tem polju, izjavil tole:

— Posrečilo se nam je, izvesti organizacije naših poverjeništev povsod, kjer obstoje naše organizacije sploh. Kličejo nas kmetje, kličejo nas iz Vojvodine. Povsod so isti skupni problemi, enake krivice, enaka beda. V Vojvodini so razmere še hujše kakor tu. Veliko število kmetstva tam ni niti suženj niti kmet, ampak še vse kaj hujšega. Izrabljanje je strahovito. Izrabljanje bede in kmetškega življenja, samo da bi se obdržale na trgu nizke cene, kakor da so cene poglavitne, življenje pa postranska stvar.

Znane so vam naše akcije. Prva je akcija glede živine. Kmet ni več prodajal, ampak so mu jemali. To se ni več moglo imenovati trgovina, ampak ropanje. Z vseh strani so se obračali na nas: Kaj naj storimo? Dejali smo jim: Vi ste moč, ako ste složni. Organizirajte se in ne dajajte svojega blaga zastonj! In so se organizirali.

Za tem je prišla na vrsto akcija glede kmetške dnine. Šlo je tudi tu. Zakaj bi ne šlo? Kdor hoče, da mu kmet dela zastonj, da bi mogel zato ceneje prodajati, naj poskuša delati sam.

Lotili smo se tudi drugih področij. Svetujemo, odgovarjamo, zahtevamo pa red in disciplino. — — —

Tudi Slovenci moramo zmagati

Tako torej izgleda »Gospodarska sloga« na Hrvaškem v izjavah dveh najbolj mero-dajnih faktorjev. Slovenci še nismo tako daleč. Ako hočemo biti pametni, pa nam ne ostane nič drugega, kakor da gremo isto pot in izkoristimo izkušnje, ki so si jih pridobili hrvatski kmetje, tudi v svojo korist. Ako je šlo tam, zakaj bi ne šlo pri nas, ne samo glede živine, ampak glede vsega, kar se tiče našega kmetškega življa in njegovih težav? V slogi je zmaga in moč, v slogi je edina uspešna samopomoč. Kdor pride k vam in skuša to slogo kakorkoli omajati in razdvojiti, ta je vaš sovražnik, pa naj kaže še tako prijazen obraz in tako mило lice. Tega se je treba držati, pa bo tudi pri nas organizacija, ki je že v svojih početkih rodila lepe uspehe, žela zmago na celi črti.

+ Karlo Brkljačić

Iz Like je prispela pretresljiva vest, da je tamkaj ustrelil neki bivši kaznjenec Pejnovič dva kmeta, tretjega pa težko ranil. Eden na tako okruten in nečloveški način umorjenih je narodni poslanec z Mačkove liste Karlo Brkljačić, triinsedemdesetletni starček. Kdor je pokojnega Karla poznal tako kakor sem ga jaz, potem šele more prav izmeriti strahoto in nepojmljivo težino bestialnega zločina. Iskal sem med svojimi prijatelji in mnogimi znanci iz dolgoletne politične prakse podobo, s katero bi vsaj približno opisal blagega pokojnika, pa je ne najdem. Kadar sem z velikim duševnim užitek gledal okrog Radića zbrane njegove učence: Grande, Tine Babiće, Karle Brkljačiće in druge narodne genije, sem samo obžaloval, da nimamo v današnjih dneh ljudi s čopiči Rafaela, Michelangela, Tiziana in drugih, da bi upodobili duhovno poveza-

nost preprostih kmetov z genialnimi idejami njihovega Učenika. To bi bile slike za priliko v čolnu na jezeru genezarskem ali za priliko na Gori ali v žitnem polju. Pokojni Karlo je bil najboljši med njimi. Blag, miren, vedno odpuščajoč in tolažec, ostrih potez v obrazu, v liški burji osivele glave ali same blaženosti polnih oči, kakor bi hotel objeti v kmetem bratstvu trpljenje vesoljnega človeštva. Ko se je neznan Grand vrgel s svojim telesom nesrečnega 20. junija 1928 pred svojega Mojstra in Učitelja, da ga s svojim skromnim telesom zaščiti, ga je pokojni Brkljačić najbolj zavidal. Smrti se torej skromni liški kmet in nosilec velike duše ni bal. In vendar mi je tako zelo težko za njim.

»Dovolj, dovolj krvi je že prelite, popiti zemlja je ne more več!«

I. P.

Kmetje vprašujejo kje je denar?

Zakaj se ne reši denarno vprašanje -- Kdo ima koristi od zavlačevanja

»Oh, ta denarna kriza!« Ta vzdih se čuje dandanes sto in stokrat med nami. Pa ne vzdihujejo samo brezposelni delavci, mali obrtniki in drugi, ki čakajo na zaslužek, ter tisti kmetje, ki premišlujejo, kako bodo plačali svoje dolge, temveč vzdihujejo tudi večji posestniki, dobri gospodarji, ki so si v boljših časih z žuljavimi rokami in varčnostjo prihranili nekaj dinarjev. Prihranke so vlagali v posojilnice, da bi oskrbeli otroke in sebe na stara leta.

Zadnje čase so pričeli trohneti najboljši stebri države — kmetje. Hranilnice so ne-likvidne in najboljši kmetje lezejo v dolge.

Gorje tistemu,

ki ga obišče bolezen ali nesreča v hiši! Gorje mu, ako mu pogine živina! Sosedje delajo, sejejo, sade, on pa stoji in premišluje, kako in kdaj bo vsadil krompir. Napoti se v hranilnico, da bi dvignil nekaj krvavo prihranjenega denarja in kupil novo živinčce, pa mu ponudijo nekaj kovačev. Kaj naj napravi z njimi?

Pa stopi v hišo davčni eksekutor

Pomoliš mu hranilno knjižico. Porogljivo se nasmeja in odkima. Zarubi ti kravo. Da bi se rešil stiske, išče posojila. Pri sosedih ga ne dobi. Gre v mesto, kjer se dobi še kak dinar, ali po 9 do 10% obresti. Kmetija ne nese niti pol procenta. In seveda proti vknjižbi na prvo mesto. Ali je še kak kmet toliko srečen, da ima čisto zemljiško knjigo? Kako naj si revež pomaga? Kdo mu bo zameril, ako mu zavre kri in če prekolne vse do kosti?

Črna bodočnost mladine

Kdo je najbolj upravičen kritizirati tako obupno stanje? Tisti, ki mu je kriza odvzela samostojnost in uničila življenje! Tista mladina, ki se je trdno držala svojega doma, a vidi pred očmi, kako domačija propada, kljub največji pridnosti in največji ljubezni do lastne zemlje. Tisti, ki vidi, da se trudapolno delo plačuje z rubežnijo, poštenje s krivico. Tisti, ki vidi, da delovni narod ne pomeni nič, lenuhi, denarni mogotci pa vse.

Poglejmo, kako je z dekletom revnega kovačarja, ki je morala služiti in si je v teku 15 do 20 let z varčnostjo prihranila nekaj denarja! Denar je spravila v hranilnico, upa-

joč, da bo na stara leta preskrbljena in prišla morda do lastnega ognjišča. Prišla so leta in starost, denarja pa ne dobi od nikoder. Svojega denarja, svojih žuljev in svojega znoja. Kaj ni to krivica?

Špekulanti in lenuhi

Ako se ne bo v tem ničesar spremenilo, kje naj iščemo pomoči? Da bi šli buditi kralja Matjaža, ki bi nas osrečil s svojimi cekini in rešil krizo s svojimi zakladi, je prazna. Da bi prišel na pomoč kak jugoslovanski Hitler in spodnesel razne bankirje in kapitaliste, ki sede na njihovih jurjih, je malo upanja. Kaj torej? O, mi kmetje že dobro vemo, kaj bi bilo treba napraviti.

Kje je denar?

Ali ni v državi toliko moči, da bi ga poiskala? Ko smo imeli kmetje pred leti nekaj kron, so nam jih salamensko hitro žigosali, prešteli in 20% odtegnili. Sedaj pa, ko imajo mogočnejši jurje v blagajnah in žepih, se jih nikdo ne upa dotakniti.

Kmet in delavec sta na tleh. V krčih se zvijata obrtnik in trgovec. Delo in trud se ne izplačata več! Kaj torej? Povejte modrijani! Zganite se, da ne bo prepozno!

Ivan Senk, izjanski kmet.

Kmetijske zbornice

»Domoljub«, »Sl. Gospodar« in »Kmetijska Zveza« gotovo niso prečitali § 72. finančnega zakona za l. 1936/37., ki govori o Kmetijskih zbornicah. Da ne bodo napačno poučevali naroda in uganjali demagogijo v tem pogledu, priobčujemo omenjeni § 72. dobesedno.

»Pooblašča se minister poljoprivrede:

1. Da more po odobrenju ministrskega sveta predpisati uredbo o ustanovitvi, organizaciji, delokrogu, pravicah in dolžnostih kmetijskih zbornic kot uradnih zastopnic kmetijskih interesov.

Iz časopisov je že tudi vsem znano, da je kmetijski minister takoj prve dni aprila imenoval posebno komisijo, sestavljeno iz kmetijskih strokovnjakov, višjih uradnikov kmetijskega ministrstva in zastopnikov združenih zvez, ki naj zberejo in pripravijo gradivo za ustanovitev kmetijskih zbornic na podlagi pooblastila § 72. finančnega zakona.

Stvar je torej popolnoma v redu in skrajna demagogija je, če je kmetijska zveza v Novem mestu rohnela proti senatu, češ da je onemogočil ustanovitev kmetijskih zbornic s spremembo lozadnega paragrafa letošnjega finančnega zakona.

Kaj je napravil senat? Senat je črtal iz § 72., v točki 1. drugi odstavek, ki je govoril o tem, da bo ban izdal uredbo o kmetijskih zbornicah po posvetovanju z banovinskim svetom.

Celotna uredba je morala vendar biti odobrena. Narodna skupščina je odločbo senata o črtanju drugega odstavka § 72. tudi enodušno potrdila in sprejela. In v narodni skupščini ima vlada večino.

Pa ne samo to. Tudi, ako bi senat ukinil cel § 72., bi kmetijskim zbornicam ne pretela prav za prav nobena nevarnost, ker so kmetijske zbornice dejansko že davno ustanovljene in sicer z zakonom o pospeševanju kmetijstva. Na podlagi tega zakona so ustanovljeni občinski, sreski in banovinski kmetijski odbori. Tem odborom bi bilo potrebno določiti še delokrog, pravice in dolžnosti kot uradnim zastopnikom kmetijskih stanovskih interesov pa bi bila stvar urejena.

Uganke

Kakšna razlika je med g. senatorjem Gregorinom in ostalimi slovenskimi senatorji?

Pravzaprav osrednja razlika je v tem, da g. Gregorin je glasoval za likvidacijo avstrijske pošte, drugi pa ne.

Komu se ima JNS zahvaliti, da sedaj vsaj za 90% boljše izgleda, nego je bila svoječasno obrekovana?

»Zr.«

0 likvidaciji bivše avstrijske pošt. hranilnice

Na spomenik združenja bank v Novem Sadu v zadevi likvidacije terjatev naših državljanov proti bivši avstrijski poštni hranilnici, je prejelo udruženje od finančnega ministrstva tale odgovor:

»Na podlagi čl. 215. senžermenskega dogovora so bile z Avstrijo in Madjarsko sklenjene konvencije o načinu likvidacije terjatev nasledniških držav do bivših pošt. hranilnic na Dunaju in v Budapešti. Obe konvenciji sta bili ratificirani od naše države dne 6. decembra 1926. Po ratifikaciji so bili z javnim pozivom pozvani vsi interesi v naši državi, da prijavijo poštni hranilnici v Beogradu svoje terjatve do bivše avstrijske in madjarske poštne hranilnice. Kot zadnji rok za prijavo je bil določen za avstrijsko pošto hranilnico 10. september 1929, za madjarsko pa 1. februar 1931. Po zaključenih seznamih interesentov so bili poslani sezname hranilnih, čekovnih in rentnih terjatev naših državljanov odnosnim poštnim hranilnicam v svrhu verifikacije. Blok kritja teh terjatev tvori pri poštni hranilnici na Dunaju neka mala gotovina cediranih terjatev do naše poštne uprave in do podružnice poštne hranilnice v Sarajevu. Blok kritja pri poštni hranilnici v Budapešti pa sestoji iz gotovine 4.250.000 v predvojnih rentah bivše Madjarske. Iz tega se vidi, da tvorijo pretežni del kritja predvojne obveznice bivše avstro-ogrške monarhije, za katere se je moglo preje misliti, da bodo na neki način od naše države nostrificirane, kar pa je postalo kasneje zelo dvomljivo.

Poštna hranilnica v Beogradu je sicer storila vse korake, da se to vprašanje čim prej reši, vendar pa ni upanja, da bi se likvidacija terjatev naših državljanov proti poštni hranilnici na Dunaju in oni v Budapešti izvedla v doglednem času.

Doma in drugod

Teden domače politike

Združena opozicija

Velikonočni teden je vladalo politično zatišje. Predsednik vlade je odšel na Bled na odih in divje peteline. V Ljubljani mu je bila drugi dan prirejena večerja na banski upravi, na katero so bili povabljeni somišljeniki gosp. bana. Predsednik vlade je izjavil ob prihodu v Ljubljano, da ima v svojih načrtih edinole razgovore z gg. dr. Natlačenom, dr. Kulovcem in dr. Adlešičem.

Za Velikonočne praznike je zapadel na Bledu ped debel sneg. Pritisnil je dokaj hud mráz.

V političnih krogih se je pretekli teden največ pisalo in govorilo o združeni opoziciji in o njenih sestankih v Beogradu. Iz dobro poučenih krogov se je moglo zvedeti glavne osnove, na katerih se združena opozicija sporazumeva. Po izjavah teh političnih krogov snuje združena opozicija velik opozicijski blok, ki bo nudil osnovo za najširšo narodno koncentracijo.

Podlaga za sodelovanje opozicijskega bloka tvorita v glavnih linijah sledeči dve točki:

1. uvedba novega demokratskega reda;
2. skupno postopanje v vprašanju notranjih reform. Na sestankih Delovnega odbora združene opozicije v Beogradu sta bili obe točki podrobno proučevani in konkretizirani. Druga točka bi se imela izvesti v smislu rešitve hrvatskega vprašanja. Član glavnega odbora bivše Radikalne stranke g. Miša Trifunović je sporočil g. dr. Vladko Mačku še nekatere naknadne predloge, ki vsebujejo izvestna nova formuliranja obeh točk sporazuma opozicijskega bloka, ki se nebištevno razlikujejo od prvotnih.

Že v zadnji številki »Kmetijskega lista« smo omenili, da bo g. dr. Maček beograjske predloge natanko proučil in se o njih posvetoval s svojo okolico ter na nje odgovoril do konca tega meseca. Poleg tega mora predloge potrditi tudi g. Aca Stanojević. Ako bodo sprejeti od vseh šefov opozicijskih grup, šele tedaj bo mogoče govoriti o doseženem sporazumu.

Jugoslovansko-avstrijski obmejni promet

Pretekli teden je zasedala v Mariboru jugoslovansko-avstrijska železniška konferenca, ki je pretresala in rešavala vsa vprašanja, ki se tičejo obmejnega prometa. Na podlagi doseženega sporazuma se bodo avstrijski obmejni prostori iz Spielfelda preselili v zgradbo mariborske železniške postaje. Na ta način se bo mednarodni promet med našo državo in Avstrijo zelo olajšal, ker bomo imeli skupno obmejno službo.

Slično bo urejena obmejna služba tudi v Gornji Radgoni in na Koroškem.

Zunanje - politični pregled

Ta teden je bil v zunanjem svetu poln dogodkov, ki gredo skoraj neopaženi mimo nas. V prvi vrsti je treba naglasiti veliko borbo, ki se bje med dvema skupinama evropskih držav: med njimi, ki stoje na strani Francije v laško-abisinskem sporu, in med njimi, ki so tu na strani Anglije.

Francija

Že ves čas afriške vojne ni prikrivala svojih simpatij za Italijo. Skušala je omiliti delovanje tako zvanih sankcij in je sploh naši zapadni sosedi prijateljsko pomagala, kjerkoli je le mogla. Veže ju ne samo pakt prijateljstva, am-

pak toliko bolj francoski strah pred Nemčijo. Na drugi strani je

Anglija,

ki si nikakor ne želi Italije kot močne kolonialne države, ker je s tem ogrožena angleška kolonialna posest sama. Tega pa Anglija še nikdar v zgodovini ni mogla trpeti in tudi sedaj do skrajne sile ne bo popustila. Zato vidimo, da hoče Anglija na vsak način pospešiti mirovna pogajanja in rešiti, kar se še rešiti da, med tem ko Italija še noče trenutno nič slišati o končni mirovni pogodbi, ampak skuša svojo zmago pritirati tako daleč, da bi dejansko prišla vsa

Abesinija

v italijansko oblast. Odbor trinajstoroce igra pri tem kaj žalostno vlogo, kakor poročamo na drugem mestu. Anglija skuša pritisniti na Francijo na vse mogoče načine in kaže zato veliko naklonjenost nasproti

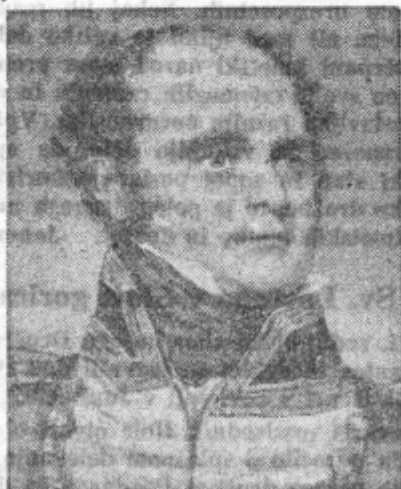
Nemčiji

ter izredno razumevanje njenih teženj. Pri tem naglašja, da bo skušala poostriiti sankcije proti Italiji, a Italija odgovarja, da bo v tem primeru izstopila iz Društva narodov. Kjer se prepirata dva, pa tretji dobiček ima, pravi naš človek. Tega se je v pravilnem ocenjevanju mednarodnega položaja zavedala

Avstrija

in se ne zmeni dosti za proteste proti njeni protipogodbeni uvedbi zopetne brambne dolžnosti. Naš protest je nekam hladno prešla in na Dunaju so zelo slovesno pozdravili in proslavili svojo obnovljeno armado.

Tak je torej položaj v tem čarovniškem kotlu. Trenutno je celotno stanje še tako kalno in nerazčistično, da ni mogoče dati jasnega vpogleda, brez dvoma pa že danes lahko trdimo, da se pripravljajo stvari, ki bodo v marsičem odločilnega pomena za nadaljnje življenje evropskih narodov.

Znameniti angleški pomorščak John Franklin je bil rojen pred 150 leti. L. 1844. je postal žrtev svojega poklica v večnem ledu.

Ako še omenimo, da Francija in Belgija zadržujeta veliko število doslužnih vojakov-kadrovcev še nadalje

pod orožjem,

smo menda dovolj razločno povedali, kako napet se zdi položaj v Evropi.

Z veliko nestrpnostjo se pričakuje, kako bo začela v tej čudni vodi ribariti naša soseda

Na Daljnem Vzhodu

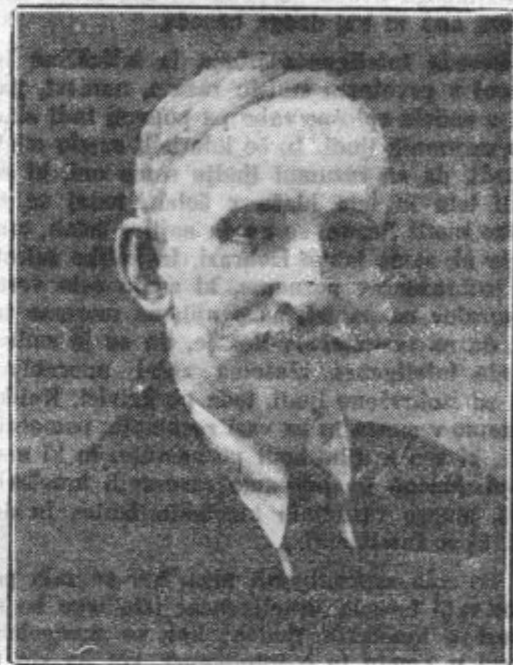
napetost ni popustila, ampak se je kvečjemu še povečala. Poleg raznih protestnih not, ki zdaj z ruske, zdaj z japonske strani, zdaj celo s kitaj-

ske plati hite križem, je morda še važnejše japonsko

gospodarsko organiziranje

Mandžurije in prodiranje po vsej Aziji in celo v Evropo. To gospodarsko osvajanje in prodiranje ne beli glave samo Rusiji, ampak postaja pozorna in nervozna tudi Anglija in druge države, ki so se nenadoma zavedele nevarnega tekmeča. Kako se bo to vprašanje razvijalo dalje, bo pokazala bodočnost, res pa je, da slabo gleda na svet, kdor meni, da so vzroki vojn politična vprašanja. Vojne rode — gospodarski spori.

Franc Hočevar 60 letnik

Te dni je obhajal v krogu svoje družine 60letnico rojstva eden izmed najzaslužnejših kmetov na Dolenjskem, daleč naokoli znan zadrugar in gospodarski organizator g. Franc Hočevar, posestnik v Strugah.

Jubilant si je pridobil s svojim mirnim in simpatičnim nastopom tekom dolgih let kot vesten, priden in marljiv javen delavec, zlasti za kočevski okraj z ustanavljanjem živinorejskih in selekcijskih zadrug neveljavih zaslug. Da se ponaša danes skoraj vsa Dolenjska z najlepšo montafonsko plemensko živino v vsej državi, gre zasluga v največji meri g. Hočevarju. Njegovo udejstvovanje pa se ni omejilo samo na živinorejske in selekcijske zadruge, marveč ga najdemo kot funkcijonarja skoraj pri vseh domačih važnejših ustanovah. Samo pri Kmetijski družbi deluje že 17 let in velja danes za enega najstarejših članov glavnega odbora. Kot priznan dober gospodar deluje pri tamošnji kmetijski podružnici nad 25 let, pri hranilnici v Strugah pa nad 30 let. Že kot 24letnega kmetijskega fanta ga vidimo v občinskem odboru in krajevnem šolskem svetu, kjer se udejstvuje že nad 35 let; med tem časom je bil štiri leta tudi župan. Dasi je županoval v silno težkih časih, je storil za občane mnogo koristnega in dobrega. Šola v Strugah, ena najlepših v kočevskem okraju, je v pretežni večini njegov trud in njegovo delo, da ne omenjamo njegovega ogromnega in požrtvovalnega dela pri obnovi Strug po strašni povodnji, ki je pred leti prizadejala tamošnje prebivalstvo.

Kot idealist se je priključil Hočevar po vojni slovenskemu kmetiskemu pokretu, kjer uspešno deluje s pametnimi gospodarskimi nasveti med občani še danes.

Mi mu kot staremu prijatelju in pokretašu ob njegovi 60letnici iskreno čestitamo ter mu želimo, da ga Bog ohrani čilega in zdravega še mnogo let.

Kmetska mladina

Zamenjani pojmi

Ze večkrat smo govorili o tem, pa je zopet potrebno, da jasno in odločno poudarimo nekaj misli in pojmov, ki jih ravno šolani ljudje vse preveč radi zamenjujejo.

Zveza kmetskih fantov in deklet je pred časom vložila tožbo napram nekemu listu, ki se je z vso besnostjo že večkrat zaletel v naše kmetsko-mladinsko gibanje. V svojem zagovoru ta list oziroma njega predstavnik zelo nespretno zagovarja svoje stališče, ker zamenjuje pojma: **izobraženeec in inteligent**. Tega mu ni zameriti, saj še mnoga druga gospoda ne zna ločiti, kaj pomeni ena in kaj druga beseda.

Beseda **inteligenca** izhaja iz latinščine in pomeni v prvotnem smislu **razum, umnost, pamet**, v smislu splošne rabe pa pomeni tudi skupino razumnih ljudi. In če kdorkoli smelo misli ali trdi, da so razumni ljudje samo oni, ki so trkali leta in leta hlače v šolah, tedaj se ta bridko moti! Razum se ne da najti v šolah, tam se človek samo lahko **izobrazi**. In koliko žalostnih izobražencev poznamo, ki znajo celo vrsto paragrafov na pamet, pa o njih ne moremo trditi, da so razumni... Res je, da se je smisel besede **inteligenca** sčasoma začel uporabljati tudi za izobražene ljudi, toda po krivici. Koliko poznamo v mestu in na vasi razumnih, pametnih ljudi, ki vse k njim hodi po nasvete, in ki niso šolani. Mnogo pa poznamo razumnih kmetskih ljudi, mnogo razumnih kmetskih fantov in deklet, ki so **inteligenti**.

To smo zapisali radi tega, ker se zelo pogosto rabi beseda **inteligenca** istočasno ko se govori o kmetskih ljudeh; ker se mnogokrat govori o kmetu in o inteligenci, kot da sta to dva svetova. Pa je vse to zelo krivično, ko vendar vemo, da vse zdravo razumništvo izbaja ravno iz kmetskih hiš.

Zato naj enkrat za vedno ostane jasno: **izobraženstvo, izobraženci in šolanci** so oni, ki se posečali šole; **razumni, pametni ljudje**, t. j. **inteligenti** pa so vsi, ki jih je Bog obdaril z zdravom pametjo, z bistrim razumom in morda s tem v zvezi tudi z darom samostojnega presojanja vseh dogodkov; teh pametnih, razumnih ljudi — **inteligentov** pa najdemo morda na vasi precej več kot v mestu...!

Resnica oči grize

Društvo kmetskih fantov in deklet v Zrečah je napravilo desko pri vogalu hiše g. Davorina Kračuna, na katero se nalepi stalno »Kmetski list«, tako, da ga lahko vsak dobromisleči človek prečita. Pa seveda kakor nikjer se tudi pri nas ne manjka onih hlapčevskih duš, ki za malo podporo ali celo samo za obljube napravijo vse. Ti junaki nalepljen časopis z vsemogočimi barvami prečrtajo ali pa dol strgajo. Ko je dne 4. aprila t. l. tov. Ivan Knoll lepil list, je prišel mimo iz tovarne neki pisarniški praktikant (žal mu ne vem imena) in rekel tov. Ivanu, zakaj ima opravka s tem listom, katerega je sama laž! Tu lahko vidimo, kako **resnica oči grize**, kajti v Kmetskem listu se teden za tednom čita, kako v slogi in delu vstajamo in kako močan, zdrav in lep je naš kmetsko-mladinski pokret in ravno to naše nasprotnike najbolj boli in grize. Pa še bolj nerazumljivo je fantu, da mi vsak teden nabijamo ta lažnivi list, da ga lahko vsak vaščan brezplačno čita, kajti na ta način hira kolportarja in prvizijske blagoslovljenih in nelažnih časopisov. Ali kljub vsem neprilikam vztrajamo naprej na začrtani poti. V nedeljo 19. aprila t. l. bomo igrali veselo igro »Trije vaški svetniki« ob 3. uri popoldne v dvorani g. Davorina Kračuna v Zrečah. Vljudno vabimo vse tovariše in tovarišice ter prijatelje kmetske mladine. Va-

bimo pa tudi praktikanta, da se prepriča, če se »Kmetski list« laže in kaj zmore kmetsko-delaška mladina.

Sv. Jurij ob južni železnici

Na IV. rednem občnem zboru našega »Društva kmetskih fantov in deklet« 29. marca t. l. je bil izvoljen sledeči odbor: predsednik Tone Merslavič; podpredsednik Jaka Fendre; tajnik France Zupane; blagajničarka Marica Skoberne. Delovanje društva v preteklem poslovnem letu je bilo prav živahno, kar je bilo tudi razvidno iz izčrpnih poročil funkcionarjev.

Navzočni delegat Pododbora Celje tov. Fran Kronovšek je ob zaključku imel vzpodbuden govor o nadaljnjem delu za povzdig naše vasi, za tem pa izvršil revizijo društvenih knjig. — Nadaljevalo se bo naše delo še marljiveje.

Šmartno ob Savi

Računali smo na daljšo zimsko sezono kulturnega dela, pa nam je nepričakovano in zgodna pomlad prekrižala vse račune. Znova nas je priklenila na našo grudo, da priborimo sebi in drugim hrane in da damo najzgovornejši dokaz o veliki resnici, ki jo vsebuje ljudski pregovor: **Brez dela ni jela**.

Posebno naša društva kmetskih fantov in deklet imajo nalogo, da vzgoje nov kmetski rod, da obnove ves narod v novem duhu in stanovski zavesti. Naša kmetska mladina gleda čisto drugače na svet in življenje, kakor so gledali naši predniki. Tudi na cerkev in politiko gledamo drugače, kot gleda rod, ki izumira. Nobe-nega jerobstva ne mara naša mladina. Odločno trdimo, da tekme kmetskih fantov in deklet ob nedeljah ne predstavljajo nobenih hlapčevskih del. Kmetska mladina hoče biti enakopravna v vsakem oziru in si hoče to enakopravnost priboriti. Nočemo in odklanjamo dvojno mero. Ena za gospodo, druga za kmete.

Tekme, vzete iz kmetskega dela, so dandanes še prav posebno potrebne, ker so velikanskega vzgojnega pomena. Vsak dan gledamo cele čete brezposelnih. Nekaj jih resnično ne dobi dela, ali med njimi je veliko delamrznežev. Izčrpani kmetski narod mora prenašati še to zlo na svojih onemoglih ramenih in vsak dan je izpostavljen raznim nevarnostim. Vplivati na delomrzneže, da vzljubijo delo, da spoštujejo kmetski stan in zopet postanejo koristni člani človeške družbe, to je poleg drugega namen tekme kmetskih fantov in deklet. **Janez Zajc**.

Sv. Lovrenc v Slov. goricah

III. redni občni zbor našega Društva kmetskih fantov in deklet se je vršil dne 19. marca 1936 ob 8. uri v novi šoli v Juršincih.

Tovariš predsednik Holec otvori občni zbor in poda poročilo o splošnem delovanju, potrebi in ciljih našega društva. Povdarjal je, da v kljub težkim gmotnim in socialnim in nasprotnojučim nam prilikam naša društva napredujejo. Zavedajmo se, da nam od drugod ne bo pomoči, da leži to na nas samih. Treba nam je izobrazbe, kar se doseže potom čtiva in društvene organizacije, ki vrši visoko kulturno in socialno nalogo. Ob sklepu svojega poročila je tov. predsednik pozval vse k nadaljnjemu uspešnemu delu.

Sledilo je poročilo tajnice, ki je podala pregled celoletnega dela našega društva, iz katerega je razvidno, da je društvo imelo 7 rednih odborovih sej in 5 članskih sestankov. Priredilo je tekmo koscev, kmetsko akademijo z dvema šaloigrami. Prirejala so se tudi živinozdravniška predavanja in kletarski tečaj. Sploh je društvo storilo vse, da čimbolj dvigne izobrazbo svojih članov.

Sledila so nato še poročila blagajnika in drugih načelnikov odsekov.

Delegat Pododbora tov. Cestnik je pozdravil navzočne, pohvalil njihovo vztrajno delo ter jih vzpodbujal k nadaljnjim uspehom.

Pri volitvah je bil izvoljen sledeči odbor: predsednik: Franc Holec; podpredsednik: Alojzij Družovič; tajnica: Mila Čeh; blagajnik: Martin Janžekovič.

Dobrunje

Občni zbor našega društva se je vršil v nedeljo dne 1. marca ob 3. uri popoldne v šoli v Sostrem. Udeležilo se ga je 30 rednih članov in članic. Društvo je imelo redno vsakih 14 dni sestanke, kjer so predavali člani in članice in se je razpravljalo o večjih društvenih in drugih zadevah. Odbor je imel redno mesečno sejo in razen teh tudi eno žalno sejo. Dramatični odsek je priredil igro »Za grunt«, katere se je ponovila v Zalogu. Sicer je pa največja ovira, da ne pride ta odsek do razmaha, ker nimamo niti ene dvorane, ki bi prišla društvu v poštev in da bi bila kje blizu centru članstva.

Društvo je priredilo dve tekmi koscev in tekmo žanjic, kmetsko večerjo; vse je izpadlo z velikim uspehom. Priredilo se je tudi več izletov in to na Veliko planino, Županovo jamo, v Boričovo in drugam.

Za širšo javnost se je priredilo več predavanj, kjer so predavali strokovnjaki iz Ljubljane. Društvo je imelo tudi poizkusni tekmovalni krožek s krompirjem in prašičjerejo.

Pri volitvah je bil z večino glasov izvoljen sledeči odbor: predsednik: Anton Keržin; podpredsednik: Anton Svetek; tajnik: Alojzij Miklave; blagajničarka: Lenčka Svetek. Občni zbor je potekel mirno in je bil zelo živahen, članstvo se je razšlo z najboljšo voljo do dela v naslednjem letu.

Grahovo

»Dramatski odsek« tukajšnjega »Društva kmetskih fantov in deklet« si je na Cvetno nedeljo zopet pridobil na prosvetnem polju eno točko več.

Uprizoril je Redenškovo dramo — štiridejansko »Za grunt«. Igra je prav lepo uspela, čeprav pri tako slabem vremenu ni bilo pričakovati tolikšnega obiska.

Naše društvo je s tem pokazalo, da ne spi, čeprav po mnenju nekaterih naših nasprotnikov, ki jim je naša organizacija trn v peti; mi pa delamo z neomajno vztrajnostjo naprej za dosego naših ciljev.

Sv. Marjeta ob Pesnici

Poročilo o III. rednem občnem zboru našega društva, ki se je vršil dne 5. aprila v tukajšnji šoli. Navzočnih je bilo okrog 70 članov in članic, pa tudi ostalo občinstvo.

Za otvoritev je zapel moški zbor kmetsko himno: »Zeleni prapori«, nato je zaigral glasbeni odsek lepo koračnico.

Slede poročila predsednika in drugih funkcionarjev. Pri volitvah je bil izvoljen sledeči odbor: predsednik: Ivan Novačan; podpredsednik: Ivan Fanedl; tajnica: Štefka Valentin; blagajnik: Anton Šuman.

Vse denarne zadeve

terjatve v hranilnih knjižicah vseh denarnih zavodov, vrednostne papirje (vojno škodo)

nakup in prodaja

Izvede razne kompenzacije, plačila dolgov pri denarnih zavodih s hranilnimi knjižicami in z gotovino.

Izposluje in vnovči

vse hranilne knjižice takoj v gotovini in hranilne knjižice na varno vknjižbo na mesečno odplačevanje v gotovini v polnem znesku in jamstva.

Vlagatelji in dolžniki

obrnite se v gornjih zadevah na spodnji naslov. Zanesljive nasvete glede nakupa, prodaje in naložbe kapitala vam daje brezplačno in jamči za strogo solidno izvedbo v vseh poslih. **Alojzij Planinšek**, banč. poslov. pisarna, Ljubljana, Beethovnova ulica 14/II., telefon 35-10.

Mlatič

»Domoljub« v velikolaški okolici

Kar se je »Slovenec« pristudilo, to so zdaj gg. dopisniki odložili v »Domoljubove« predale. Močno imponira ljudem dokazovanje kakor: »nekdo je nekoga nekoč nekje na kolenih prosil« ali pa celo »nekdo je nekega očeta nekega žandarja nagovarjal, naj voli Puceljevega kandidata, če ne bo ob službo«. Posebno okusni so napadi na osebe, ki se ne morejo braniti, ker se po službenem položaju ne smejo. Za vso resničnost »Domoljubovih« navedb pa fingirajo kot priče: Cibrov Jaka, Friškovec in Nace z Morosta. Pa bi še radi, da bi se tov. Pucelj z njimi prekljal po časopisih kar naprej. Ali ne veste, da je bil Stritar zapisal Levstiku o neki priliki, ko je slednji zlasal tudi nekaj nedoraslih paglavcev: »Ti s tigri bori se, pa ne z mušicami!«

Ribniške občinske volitve

V ribniški farni cerkvi imajo za patrona sv. Štefana. Kakor znano je bil sv. Štefan prvi mučenik, katerega so Judje kamenjali. In da bi ga kolikor mogoče posnemali kot dobri »katoličani«, so pri zadnjih volitvah agitatorji Oničeve liste kamenjali svoje politične nasprotnike. Zdaj jim bodo pa na sodišču dopovedali, da to ni bilo posnemanje farnega patrona, nego Judov, ki niso prenašali Štefanovega nauka. — Je pa še druga težava. Od agitatorjev Oničeve liste je bil tako težko ranjen mladenič iz trga, da so ga morali na predvečer volitev prevideti. Ta mladi in nedolžni človek se piše — Divjak. Zdaj pa ljudje od drugod, ki so to čitali, sprašujejo, kako pa se šele pišejo tisti, ki so ga skoro do smrti potolkli.

Žmahtno

V »Pohodu« smo brali o neki tuji zavarovalni družbi tole žmahtno, ki jo brez vsakega dodatka ponatiskujemo:

»Phoenix«, zavarovalna družba s sedežem na Dunaju, je, zvesta svojemu imenu, skočila v ogenj in izšla prenovljena, četudi precej omejena iz njega.

Ta afera, ki je pretresla del gospodarskih stebrov v Evropi, je za nas vendar enkrat velika tolažba. Pri tej družbi ~~lesniet~~ ni bil udeležev ~~ovloma~~ ~~Samt~~ ~~Sehr~~ ~~de~~ ~~ist~~ ~~niti~~ ~~edert~~ ~~našili~~ ~~vianih~~ ~~Salome~~ ~~vodilnih~~ ~~ruož!~~

Sodoben pogovor med našimi kmeti

Prvi: »Kako si kaj praznoval praznike?«

Drugi: »Saj veš, za nas ni za praznovanje prišlo drugega v poštev kot Veliki petek.«

Novice

× Izdajanje računov po zakonu o taksah odpravljeno. Na temelju § 26. finančnega zakona za leto 1936/37 je odpravljeno obvezno izdajanje računov po tar. št. 34 zakona o taksah. V kolikor se pa izdajajo računi iz točke 1. te tarifne številke, se taksirajo takole: računi do 50 Din so prosti takse, od 50 do 100 Din se taksirajo z 1 Din, od 100 do 500 z 2, od 500 do 1000 s 3, nad 1000 Din s 5 Din od vsake pole. Plačana taksa za kupljene taksne obrazce za račune se ne bo vračala. Odpravljeni so tudi monopolski obrazci za račune in kontroliranje računov po davčnih upravah. Na knjižice, v katere trgovci ali obrtniki vpisujejo svojim odjemalcem poslano blago, je povišana taksa od 5 na 10 Din letno.

× Proslava našega Jenka v Pančevu. Srbsko cerkveno pevsko društvo v Pančevu je te dni na zelo slovesen način proslavilo 100letnico rojstva našega zaslužnega rojaka Davorina Jenka.

× Pred vojno je bilo število prevodov, ki so izšli pri nas, precej redko. Od nekaterih pisateljev, ki uživajo svetoven sloves, nismo imeli prevedene niti vrstice. Pač pa smo imeli v slovenskih prevodih skoraj popolnega Sienkiewicza, kar je pač najboljši dokaz, kako priljubljena so bila dela poljskega ljudskega pripovednika, enega prvih Nobelovih odlikovancev. Ti prevodi, ki so z razvojem našega jezika zastareli, so že davno pošli, čeprav povpraševanje po knjigah Sienkiewicza ni prav nič ponehalo. Prav zato se je odločila založba »Evalit«, da izda »Malega viteza«, eno izmed njegovih najlepših in najpriljubljenejših del v novem prevodu. Izprva je mislila izdati po vzoru tujih narodov okrajšano izdajo, potem pa se je vendar odločila za celoten tekst, kar je gotovo vse hvale vredno. Neskrajšana izdaja ima 612 strani. Opremljena je okusno in tudi lepo ilustrirana. Tako je postalo vsem dostopno to lepo delo, zgodba malega viteza, gospoda Volodijevskega, njegove hrabre ženice Barbke in veselega viteza Zaglobe.

Knjiga »Mali vitez« je izšla v rodbinski knjižnici založbe »Evalit«. Ves njen letni program (10 knjig) stane z revijo »Priatelj« vred samo 99 dinarjev ali 9 dinarjev na mesec. Naroča se pri upravi »Priatelja« v Ljubljani, Dalmatinova ul. 10.

Polovična vožnja po železnici

Zveza za tujski promet sporoča sledečo prometno vest: Odobrena je polovična voznina po naših železnicah delegatom iz vse države, ki se udeležijo skupščine Zveze slovenskih zadrug v Ljubljani 20. aprila. Popust velja od dne 18. do 22. aprila.

Francelj si je trdno in z gotovostjo domišljal, da je zunaj kdo z dobro novico, pa hoče noter. Venomer je hotel k vratom, mati pa ga je brez besede trdo prijala in držala pri sebi. Mala, drobna Hedica je vedra in dobre volje sedela na tleh kraj matere in se je stiskala k njej. Kolikorkrat je zunaj potrkalo in pozvonilo, se je otrok zvonko zasmel in je v taktu vlekel mater za krilo.

»Cin... cin... cin... bum... bum... že spet dela... bum... bum in cin... cin...«

Agent je skušal mater pripraviti do tega, da bi se ji cedile sline:

»Gospa, odprite! Najnovejše celice imajo centralno kurjavo in električno razsvetlavo. Tako v lepem še svoj živ dan niste stanovali. In tja se bova peljala v zelenem vozu. Častno besedo: voz že stoji pred vrati... Odprite torej, spustite srečo noter!«

Francelj se ni hotel dati nič več obdržati.

»Mati, sreča — je dejal! Zdaj pa odpremi!«

Mati je strmela naravnost predse in ni rekla niti da niti ne. Kakor pa je Francelj hotel k vratom, da bi spustil srečo noter, je vselej hlastnila po njegovi roki in ga potegnila nazaj.

Materina duša je drhtela in trepetala. Znotraj so mledovali in jokali otroci, naj odpre, zunaj pa je trkal agent. Tedaj se je kaplja v materini čaši gorja, ki je bila že zdavnaj zvrhana polna, počasi nagnila čez rob.

Mati je nenadoma skočila pokonci. Strašna, brezimna tesnoba pred svetom se je je polastila. Bilo ji je, kakor da besni po sobi divja, trgajoča zver, ki hoče z odprtim

plutbo kraj podplutbe! Nekoč ji še pobegnem, kajti kar je preveč, je preveč!«

»O, ti grdi otrok!« je vzkliknil blede deček in debele solze so mu polzele po licih. »Kako bi bil jaz vesel, ko bi imel tako mater!«

Špelica je prisluhnila vzdajniški. Iz dalje je slišala besno divjanje in vriščanje krojačičino. Jo je že iskala.

Zdaj je čas, si je mislila Špelica. Dvignila se je in rekla:

»Le peljite se še enkrat naokrog, ubogi otroci! Jaz moram sedaj iti. Zdi se mi, kakor da slišim, kako me že spet kliče mati:«

Špelica, moja sladkica!«

Prožno je odskočila Špelica z zatega koleslja in je letela, kolikor je le mogla leteti, proti vodi.

Za njo je z divje plamtečini očmi vihrala krojačica. Že iz dalje je spoznala Ankičino belo oblekico z rdečo pentljo.

Špelica ni nehala teči, dokler ni stala globoko v vodi. Krojačica je bila kakor furija za njo in je preteče vihtela leskovo gorjačo.

»Mi je prav žal, draga gospa »Gorjača«,« si je mislila Špelica, »toda nočem sklepati novih poznanstev.« In se je naglo skobacala po strmem bregu proti reki.

Tik pred deročo vodo je obstala in si je mislila:

»Zdaj bi pa le še rada napravila materi navsezadnje malo porednosti!«

In ko je videla mater, da se je pojavila vrh brega, je zaklicala tja gori:

× **Akademike izganjajo.** Policija je baje izgnala iz Ljubljane več odličnih akademikov, ki so se borili za svoje pravice na univerzi.

× **Zveza slovenskih zadrug** bo imela svoj redni občni zbor v ponedeljek dne 20. aprila ob 10. uri dopoldne v dvorani »Delavske zbornice« v Ljubljani s sledečim dnevnim redom:

1. Otvoritev in pozdrav predsednika.
2. Čitanje zapisnika o zadnjem obč. zboru.
3. Poročili načelstva in nadzorstva.
4. Čitanje revizijskega poročila.
5. Potrditev računskega zaključka za preteklo leto in proračuna.
6. Sklepanje o dotaciji sanacijskega fonda po uredbi z dne 23. novembra 1934.
7. Volitev nadzorstva.
8. Predlogi in resolucije.

Če občni zbor ob napovedani uri ne bo sklepčen, se bo vršil pol ure pozneje drug občni zbor ne glede na število zastopanih članov.

× **Zadnji »Učiteljski tovariš«** prinaša zanimiv članek pod naslovom »183 odpuščenih«, v katerem ugotavlja, da bo imela samo Dravska banovina z letošnjim naraščanjem 600 brezposelnih učnih moči. Ker članek pravega konca nima, si ne moremo misliti drugega kakor to, da je postal »zadnji« čisto resničen!

× **Točenje alkoholnih pijač.** Uprava policije v Ljubljani prepoveduje na osnovi členov 66. in 67. točenje alkoholnih pijač vojaškim rekrutom, ki bodo vpoklicani v času od 21. do 24. aprila t. l. Prestopki bodo po členu 69. zakona o državni upravi kaznovani z globo do 500 Din, oziroma z zaporom do 10 dni.

× **Ljubljanska podružnica Zakš** ima v nedeljo dne 19. aprila ob 9. uri v dvorani Kmetijske družbe v Ljubljani sestanek. Na tem sestanku bo govoril kmet, referent g. inž. Muck o organizaciji kmet. pospeševalne službe, kar je gotovo važno za nas vse, zato naj se člani sestanka v čim večjem številu udeležijo. Povabite na sestanek še druge kmetovalce, ki jih gorenje vprašanje zanima.

nek še druge kmetovalce, ki jih gorenje vprašanje zanima.

× **Avtomobilska nesreča.** Gasilska četa v Kamnici pri Mariboru je dobila nov gasilski avto, ki so ga na Velikonočni ponedeljek preizkusili. V njem je sedelo 8 gasilcev. Med vožnjo se je avto zaletel v obcestni kamen, kar je povzročilo eksplozijo vseh pnevmatik. Avto se je prevrnil in pokopal pod seboj vse gasilce. Štirje od njih so bili težko poškodovani, posebno poveljnik kamniških gasilcev, Maks Siker, ki si je zlomil desno nogo.

× **Nesreča v planinah.** V triglavskih planinah se je na Veliko noč smrtno ponesrečil pasarski pomočnik iz Ljubljane Stane Dolhar.

× **V Beogradu so v livarni »Merkur«** uničili 200 tisoč nežigosanih vžigalnikov, zaplenjenih po vsej državi. Vžigalnike prelopi v prisotnosti posebne komisije monopolne uprave.

× **V Dalju** je šletni Slavko Karavale postal žrtev neke mazačke. Otrok je namreč jelljal in mati bi ga bila rada rešila te napake. Prosila je pomoči neko Vero Totovo, ki se je lotila »operacije« in čisto po nepotrebnem otroku izpodrezala jezik. Radi zastrupljenja krvi je nesrečni Slavko v strašnih bolečinah umrl. Totovo pa so zaprli. — Ljudje, bodite pametni in ne zaupavajte svojega življenja nikoli sleparskim in nevednim mazačem!

× **V Vučji vasi** se je neki 21letni V. A. iz Zagreba grdo spozabil nad neko šletno deklico. Pred malim senatom mariborskega sodišča je bil obsojen za to na 3 mesece strogega zapora — pogojno za dobo 2 let.

× **V Zgornjem Dupleku** je mizarški pomočnik Dominik Simončič izmaknil posesnici Zofiji Penzlovi »jurja«. Bankovec je vsilil v hlačnico, kjer so ga našli orožniki, ki so podjetnega fanta izročili sodišču.

× **V Zapedju nad Kresnicami** se je šletni Vajsov Tonček pri Stražarjevi šupi igral z vžigalicami in zanetil požar, ki je pogoltnil Stra-

žarjevim hišo, hlev in svinjak. Pogorela je vsa hišna oprava, polno gospodarskega orodja, zaloga sena in precej živin. Razen tega je požar uničil nekaj živine, kokoši in švicarsko kozo sosedu Kokaljeve, ki je imela žival pri Stražarjevih v rejli. Škoda znaša okrog din 100.000, zavarovano pa je bilo vse skupaj samo za 19 tisoč dinarjev.

× **V Olševku nad Kranjem** je umrl v 51. letu starosti višji svetnik pri generalni železniški direkciji v Beogradu g. Jaka Koželj. Med vojno se je v ruskem ujetništvu takoj prijavil za dobrovoljca v srbsko armado in je kot tak prestopil vso grozoto in trpljenje vojne vihere. Trpljenje mu je omajalo zdravje. Po dolgotrajnem bolehanju mu je 8. t. m. v njegovem rojstnem kraju smrt za vedno zatisnila oči. Idealnemu pošteni in bren bodi ohranjen časten spomin!

× **V Trebarjevem** odkrijejo še letos spomenik Stjepanu in Antonu Radiču. Ker pričakujejo za odkritje velikansko udeležbo ljudstva, se je sestavil poseben odbor, ki bo do odkritja izdelal prometni načrt za prihajanje in odhajanje ljudskih množic.

× **Ako hočete** biti postreženi z dobrim blagom in po najnižji ceni, potem kupujte le v manufakturni trgovini Kmečki magazin, Ljubljana.

× **V Zenici** se je v rudniku primerila nesreča. Kolo cirkularne žage za žaganje drv na električni pogon je oplazilo delavca Stefana Čaliča, ki se je takoj zgrudil. Po prevozu v bolnico je umrl. Čalič zapušča ženo in 5 nepreskrbljenih otrok.

× **V Sarajevu** so zdravniki na nekem 14-letniku ugotovili redko in muhavo igro narave. Nenavadni deček je hkratu tudi deklica in ima oboje organe popolnoma enakomerno razvite. Mladega človeka so radi podrobnejšega opazovanja poslali na zagrebško kliniko.

× **V Mitroviču** je mesto kazniškega upravitelja nastopil g. Dušan Petrovič, doslej upravitelj kaznišnice v St. Gradiški.

»Mati, tukaj sem! Mati!«

»Te že odvadim, da mi boš rekala mati!« je višnjevo rdeča v obraz zarjula krojačica in previdno, korak za korakom plezala nizdoli po obrežnem nasipu. In ko je krojačica končno prispela dol in hotela z roko hlastniti po špelčinah kitkah, je špelica z obema nogama hkratu vedro skočila v globoko vodo. Naredilo je čof, kakor kadar žaba zvečer pred popotnikom, ki se bliža, skoči z brega v mlako.

In zdaj je bilo, kakor da se ni krojačica tisto noč o proščenju nikoli sanjala o nobenem vojaku.

Revni otroci so se z rdečimi lici in blestečimi se očmi vrnili domov in nikakor niso mogli dovolj napovedati o imenitni krojačevi princeski. Bledi deček v razcefranih hlačkah je sanjal cele noči o Srečnici in hodil dan za dnem spraševati k vrtiljaku, če ni morda spet prišla. Opisaval jo je, da je nosila belo obleko z rdečo pentljo.

Toda nihče, nihče ni hotel reči, da jo je še kdaj videl.

V velikomestnem boju za kruh je njegova žena zgodaj odcvetela. Sčasoma se mu je priskutila. Ženskih čarov je bil potreben kakor grizljaja kruha. In nekega dne ga ni bilo več. Naj ga je ona še tako klicala in gori in doli po cesti vse znance vpraševala po njem — on se je bil podal v svet čez »veliko lužo« z mlado, brhko in čvrsto, ki je med smehom kazala bele zobe. Tam je hotel začeti novo življenje, ko je staro sunil od sebe kakor metulj bubin mešček.

V denarju ji sicer ni zapustil niti počenega groša, zato je pa rahločutni možak pustil vsaj oba otroka materi: šest-

letnega Franceljna z velikimi sivimi očmi in črnimi, svilenosvetlimi trepalnicami, pa štiriletno, bledolično Hedico.

Oba mala jastreba sta poželjivo kričala po jedi. Tlesnjo in duševno bolna mati ni mogla nikakor dovolj navleči skupaj. Vso opravo in vse cunje, pribor in kuhinjsko posodo, vse je že odromalo iz bedne podstrešne sobice v zastavljalnico ali na starino.

Mati je z obupanimi pogledi obšla vse kote po prazni izbi. Ničesar ni bilo več nikjer. Samo vrata in oknice so še ostale. Toda če je bilo kje še kaj ali nič — mlada, požrešna jastrebiča sta neprenehoma kričala za jedjo. Še toliko glasneje je odmeval njun vrišč po mrlvaško praznem brlogu.

In tedaj je mati, da bi vsaj še enkrat nagatila mlada usteca in želodčka, nekje in nekako posegla po nečem, kar je pač bilo dosegljivo. Krasti reko ljudje temu, se mi zdi.

Policijski agent stoji pred vrati stanovanja in trka in zvoni:

»Odprite, draga gospa! Nič se vam ne zgodi! Samo v zapor sem vas prišel odpeljati!«

Mati čepi z otrokoma na tleh v najskrajnejšem kotu bedne sobe. Z rokami je oklenila sključena kolena in v obupnem miru strmi predse.

Prej je zmeraj pravila otrokoma: Ostanita poštena, ne lagati; ne krasti... Zdaj pa naj pred lastnima otrokoma velja za tatiko. Ne! Tega otroka ne smeta doživeti.

Mati noče odpreti.

Zunaj venomer trka in zvoni.

Zadružna šola

Udeleženci zadružnega tečaja z ravnateljem Z. S. Z. g. Trček-om in tajnikom g. Seauer-jem

Vsestranski strokovni izobrazbi mladih oziroma bodočih zadružnih funkcionarjev posveča Zveza iz razumljivih razlogov vso svojo skrb. Brez dvoma nudi Zadružna šola v Ljubljani na najprimernejši način sistematično zadružno izobrazbo in zato posveča Zveza ravno njej največjo pažnjo. Z znatnimi gmotnimi žrtvami vzdržuje skupno z Zadružno zvezo leto za letom to šolo, ker se dobro zaveda, da so ravno zadružno-strokovno nabobraženi funkcionarji predpogoj za uspešni nadaljnji razvoj zadružne misli pri nas.

Letošnji zadružni tečaj je posečalo 12 gojencev, ki jih je izbrala Zveza slovenskih združenj, 24 jih je določila Zadružna zveza in 3 je izbral gosp. direktor šole, torej skupno 39 učencev.

Tekom 6 mesečnega obiskovanja pouka so si učenci pridobili toliko strokovnega in splošnega znanja, da so jim ob slovesnem zaključku navzoči zastopniki izrekli toplo priznanje. Vsako leto namreč se pouk konča s primerno slovesnostjo, katere se udeležijo zastopniki oblastev in obeh zvez; na slovesnem zaključku

je tudi pregledno izpraševanje učencev iz vseh predmetov, tako, da si navzoči zastopniki lahko ustvarijo sliko o pridobljenem znanju učencev in o obširni materiji, ki se na šoli predava. Letošnjemu zaključku so prisostvovali poleg zastopnika banske uprave, g. inž. Jelačina, tudi predsednik naše Zveze, g. Ivan Pipan, in član našega nadzorstva, g. Hinko Šumer, ter zastopnik Zadružne zveze. Zelo laskavo se je v svojem lepem govoru izrazil g. predsednik o doseženih rezultatih ter izrekel svoje priznanje profesorskemu zboru ter čestital učencem; v istem smislu so se v svojih govorih izrazili tudi ostali g. zastopniki. Priznanje pa je bilo tudi utemeljeno, saj je od 39 učencev dovršilo šolo 8 (med temi trije naši) z odličnim, 14 (med temi 4 naši) s prav dobrim, 13 (med temi 3 naši) z dobrim in 2 z zadostnim uspehom, dočim sta samo dva dobila nepovoljno oceno.

Upamo, da bo tudi vsak letošnji absolvent zadružne šole v praktičnem življenju postavil svojega moža in s pridobljenim znanjem uspešno sodeloval na naši zadružni njeni.

ljati z njo. Patent za iznajdbo je podpisal tedanji angleški kralj Jurij I. Iznajditelj je svoj izum izročil vojski v uporabo samo pod pogojem, da bodo streljali v bojih proti Turkom s štiriglatimi »kroglicami«, v bojih proti Kristjanom pa z okroglimi.

■ **Letalska katastrofa.** Potniško letalo, ki vzdržuje letalski promet med Newyorkom in Pittsburgom v Ameriki, je pred kratkim blizu Uniontowna padlo na tla. Izmed 14 oseb, ki so potovale z letalom, jih je bilo 11 takoj mrtvih, ostale 3 pa so potegnili smrtno nevarno ranjene izpod letalovega razbitega ogrodja. Kaj je zakrivilo grozno nesrečo, se ne ve.

■ **Post molčanja** je začel izvajati Gandi in to po nasvetu zdravnika. Gandi ne bo spregovoril od 10. ure dop. do 5. ure pop. To zdravilo bi bilo za marsikoga koristno.

■ **Človek bombaž** se je imenoval ameriški razbojnik Tomi Tobun, ki si ga oblasti niso upale aretirati, ker je nosil seboj strašno bombo, s katero je pretil vse razdeľati, ako ga bi poskušali prijeti. Policiji se je pa nazadnje le posrečilo razbojnika prijeti. Obsojen je bil na 23 let težke ječe.

■ **Krstna imena v Nemčiji.** Po novih predpisih je dovoljeno novorojencem v Nemčiji dajati samo taka krščanska imena, ki so nemškega izvora. Tudi imena, ki niso nemškega izvora, a jih je narod tekom stoletij sprejel za svoja in jih po svoje priokrožil, so dovoljena. Strogo pa je prepovedano dajati otrokom ime Ljenu. Tudi ime Karl je prepovedano. Izvzete so le rodbine, pri katerih je to ime posvečeno s posebno tradicijo.

Dopis z Golega

Golani imamo mnogo za poročati svetu, ali kljub temu prav malo poročamo. Nekaj pa moramo vendarle povedati, da bo svet vedel in znal, kaj se pri nas dogaja. Na praznik Matere Božje sta prišla v gostilno dva šolana gospoda in z užitkom pila božjo kapljico. Pri nasprotni mizi je sedelo več kmetov, ki so se pogovarjali o slabih časih, o trdem kmečkem delu itd. Mirno in dostojno so se vedli. Šolana gospoda sta pričela kmete hruliti in z nedostojnimi izrazi obkledati. Eden od njih je rekel, da bodo morali kmetje zopet na tlako. Proti graščinski tlaki so se kmetje borili in golanski farani so farovško tlako že pred 30 leti odpravili. Na Dunaju se nahajajo akti in naši kmetje se tlaki ne bodo nikdar več uklonili. V tem je eden od gospodov vstal, vzel dva kuhinjska noža, jih pomakal v vino in brusil, preteč, »da se bomo vdarili po gorenjsko«. Kmetje so se zgražali nad njunim početjem, posebno pa mladina, ki je prihitela gledat pod okno. Z najgršimi psovskami je eden od njih obkledal slovenske poslance in senatorje. Golani so že marsikaj videli, ali kaj takega še ne.

Važnejša radio predavanja od 19. do 26. aprila.

Nedelja, dne 19. aprila. 9.40: Versko predavanje (p. dr. Roman Tominec) — 16.00: Prehrana kulturnih rastlin (g. ing. Pahor) — 17.00: Politična vzgoja žene (ga. prof. Dora Vodnikova) — 20.00: Bežigradski fantje pojo narodne in fanlovske pesmi.

Ponedeljek, dne 20. aprila. 18.00: Zdravniška ura: Kako se ubranim strupenih plinov (gosp. dr. Matej Justin) — 18.40: Jubilej naše umetnostne zgodovine (g. dr. Rajko Ložar).

Torek, dne 21. aprila. 18.40: Filozofija zadružnega gospodarstva (g. dr. France Veber, univ. prof.) — 19.30: Turizem in prirodne lepote Črne gore (Blažo Burovič Besac).

Sreda, dne 22. aprila. 19.30: Pomen kemijske industrije (Vladimir Njegovan).

Četrtek, dne 23. aprila. 19.30: Kolo bunjevske mladine (Vasa Stajič) — 20.00: Zeleni Jurij — narodni običaji iz Turopolja.

Sobota, dne 25. aprila. 19.30: O sodobni narodni prosveti (dr. Moskovljevič) — 19.50: Znanjopolitični pregled (g. dr. Alojzij Kuhar).

Sejmi

20. aprila: v Sv. Tilnu, Sv. Mohorju pri Podčetrtku, Rogatcu, Vojniku, Radečah pri Zid. mostu, Leskovcu pri Krškem, Jagnici pri Svibnem, Krki, Igu, Ribnici, Jagnenci pri Vačah, Šturijah, Sv. Lenartu v Slov. gor.

21. aprila: v Novem mestu, Metliki, Bušči vasi, Dol. Lendavi, Turnišču.

22. aprila: v Motniku, Vranskem, Sv. Petru pod Sv. gorami, Razkrižju pri Ljutomeru, Ptuj.

23. aprila: Pri cerkvi (Struge) Ptuj, Turnišču.

24. aprila: v Škofji Loki, Mozirju, Planini, Crnem vrhu, Radovljici, Zdolah (obč. Pleterje), Žužemberku, Izlakah, Hočah, Sv. Jurju ob j. žel., St. Jurju pri Hrastovcu, Sv. Jurju ob Svecini, Kaniži, Laškem.

25. aprila: v Bučki, Grosupljem, Hotavljah, Mozlju, St. Jurju pod Kumom, St. Rupertu, Kostrevnici, Sv. Jurju ob Taboru, Lavboku, Oplotnici, Dobovi, Beltincih, Vezenci.

Vrednost denarja

1 ameriški dolar	Din 43-54
1 nemška marka	Din 17-59
1 švicarski frank	Din 14-27
1 angleški funt	Din 250—
1 avstrijski šiling	Din 9-70
1 francoski frank	Din 2-88
1 češkoslovaška kruna	Din 1-81

Po svetu

■ **Pri nas dež in hladno vreme,** v Tripolisu neznosna vročina. Med tem ko se je pri nas po lopihi spomladanskih dneh radi deževja ozračje precej ohladilo, je zavladovala v Tripolitani (t. j. laška kolonija v Afriki) neznosna vročina do 43° Celzija in še več. Take vročine ne pomnijo tam že 55 let. Guverner Balbo je odredil, da morajo biti vse ladje na razpolago za prevoz živine v sosednjo pokrajino Cirenajko.

■ **Cela dežela v konkurzu.** Da ne tepe bič gospodarske stiske samo nas, ampak tudi nekdanja »zlato« Ameriko, najbolje priča primer kanadske dežele Alberte, ki je zabredla v konkurz, ker ni mogla izplačati kuponov svojih obveznic, ki so zapadli v plačilo letos 31. marca. Predsednik deželne vlade je tam bivši učitelj Aberhart. Hotel je izvesti v deželi temeljite socialne in finančne reforme, kar pa se mu je popolnoma ponesrečilo. Zaprošil je pomoči pri osrednji kanadski vladi. Ta je voljno pomagati samo pod pogojem, da deželna vlada pristane na imenovanje posebne finančne nadzorne komisije. Predsednik Aberhart to odločno odklanja in tako je zašla cela dežela v konkurz. Dolg znaša 67 milijonov kanadskih dolarjev.

■ **Predhodnica današnje strojne puške** (strojnica ali mitraljeze) je po vsej priliki tista puška, ki jo je l. 1718. iznašel angleški puškar James Pukle. To puško je bilo treba postaviti na trinožni podstavek, da je bilo mogoče stre-

Špedicija **TURK** Ljubljana

prevzema:

OCARINJENJE

vseh uvoznih in izvoznih pošilk, in to hitro, skrbno in po najnižji tarifi. Revizija po njej deklariranega blaga in vse informacije brez plačn o
Telefon interurban 24-59. Vilharjeva cesta 35 (nasproti nove carinarnice)

PREVAZANJE

vsakovrstnega blaga, bodisi kuriva, strojev, selitve itd. v Ljubljani in izven Ljubljane z vozovi na konjsko vprego kakor tudi s tremi najmodernejšimi avtomobili
Telefon interurban 21-57. Masarykova cesta 9 (nasproti tov. kolodvora)

Hranilne knjižice

raznih denarnih zavodov kupujemo proti takojšnjemu plačilu v gotovini. Sporočite najnižjo ceno na upravo lista pod šifro
GOTOVINA 88c.

TISKOVINE

vseh vrst: trgovske, uradne, reklamne, časopise, knjige, večbarvni tisk hitro in poceni!

TISKARNA MERKUR
LJUBLJANA GREGORČIČEVA št. 23
Tel. 25-52. Telegram: Tiskarna Merkur

Kupujte domače blago!

Modra galica „Solnce“

Sporočamo vsem cenjenim odjemalcem, da smo uredili novo moderno tovarno za izdelovanje modre galice (bakrenega sulfata), ki jo pridelujemo v tolikih količinah, da moremo zadostiti vsakemu povpraševanju po njej.

Naša modra galica se bo prodajala pod znamko „SOLNCE“ in bo imela zaščitno znamko: vinski list z grozdom in hmeljski list s hmeljskim sadežem.

Galica iz naše tovarne je prvovrsten, čist izdelek, ki ne zaostaja za najboljšimi svetovnimi in domačimi znamkami.

Našo galico so kemično preizkusili in analizirali:

1. tovarna sama, ki je našla čistoče 99,67 %;

2. Kemijska poskusna in kontrolna postaja v Ljubljani, ki je našla čistoče 99,77 %;

3. Kemični inštitut Univerze v Ljubljani, ki je našel čistoče 99,98 %.

Na podlagi teh analitičnih ugotovitev jamčimo čistočo galice od najmanj 99,5 %, medtem ko zahtevajo zakonski predpisi za promet z modro galico samo 98 %, in je torej naša galica mnogo boljša, kakor to zahteva od nje zakon.

Nihče vsled tega ne more imeti nobenih predsodkov, češ, da naša modra galica, ki se bo prodajala pod znamko „Solnce“, ne bi v polni meri odgovarjala vsem zahtevam, ki se nanjo stavljajo.

Naša galica je mnogo cenejša kot inozemsko blago, je pa v kakovosti naša galica boljša. Vsled tega ni nobenega razloga za konzervativno zadržanje proti prvovrstnemu domačemu izdelku.

Metallno akcionarsko društvo
Ljubljana

DENAR naložite najbolje in najvarneje pri domačem zavodu

KMETSKI HRANILNI IN POSOJILNI DOM

reg. zadr. z neomejeno zavezo

v LJUBLJANI, Tavčarjeva (Sodna) ulica števil. 1

Telef. št. 28-47. Rač. pošt. hran. št. 14.257. Brzjavlj.: „Kmetški dom“. Ziro rač.: Narodna banka

Vloge na knjižice in tekoči račun sprejema proti najugodnejšemu obrestovanju — večje stalne vloge po dogovoru. // **JAMSTVO ZA VSE VLOGE** presega večkratno vrednost vlog. // Strankam nudi brezplačno poštne položnice za nalaganje denarja. // Vložne knjižice drugih zavodov sprejema v inkaso. Sploh vrši vse denarne posle, ki spadajo v delokrog denarnih zavodov.

BLAGAJNISKE URE: Ob delavnikih od 8—12 in od 3—5, le ob sobotah in dnevih pred prazniki od 8—12¹/₂ ure.

Podružnici: **KAMNIK — MARIBOR**

Stanje vlog: Din 35.000.000—

Rezerve: Din 1.300.000—